

סנהדרין נה

עניין: דעת דקטן

רעשיש

בכיוון דמוייה היא תקלה נמיי איבא בו' וכן לקמן גבי קטן. מזה נ"ל דאף פסק בשו"ע ח"מ סי' ל"ז ס"ג ומח"ד קטן שהזיק וחבל פטור מנשלים אפי' לאחר שהגדיל ודלא כהג"א מ"מ לנאת יד"ש חייב:

(רש"ש)

שולחן ערוך חו"מ סי' תכד

ח ^{י"א}החובל בחרש שוטה וקטן חייב והם
נשחבלו באחרים פטורים אף על פי שנמפקח
החרש ונשתמה השוטה והגדיל הקטן אינם
חייבים לשלם שבשעה ^הנשחבלו הם לא היו בני דעת.

רמ"א או"ח סו"ס שמג

חינוך לבית דין אלא לאב בלבד ⁽²⁾ וקטן שהכה אביו או עבר שאר עבירה בקטנותו ⁽³⁾ אף על פי שאינו צריך חסובה כשהגדיל **(ב)** ⁽⁴⁾ מכל מקום ד טוב לו שיקבל על עצמו איזה דבר ⁽⁵⁾ לתשובה ולכפרה אף על פי שעבר ⁽⁶⁾ קודם שנעשה בר עושהין:

מגן אברהם סו"ס שמג

והבי אחרין צסנהדרין דף נ"ה ע"ג תקלה איבא קלון (ליבא) [איבא] ^[32] ע"ש.

ספר חסידים

תּרצב אחד בא לפני חכם א"ל וזכר אני כשהייתי קטן הייתי גונב לבני אדם וגם הייתי חוטא בשאר חטאים (א) אמר שמא איני צריך תשובה לשלם הגניבות כי כשחטאתי לא הייתי בן י"ג שנים ויום אחד וכיוון שהייתי קטן למה אני צריך תשובה ולשלם, א"ל כל עונות שאתה זוכר [א] וכל אשר גבת אתה צריך לשלם [ב] שהרי יאשיהו שב מכל עונותיו ושלם כל אשר דן אשור כדין [ג] שצוה להפסיד ממנו שלא כדין כשגטתו [ד] ואם (ג) תאמר והו דין מפני שעל ידי גדולים עשה אשור

משכנות יעקב אבו העזר ס' מז

(מו) שאלה בדין פיתוי קטנה אי הוי אונס ואם זינתה תחת בעלה
אם נאסרת עליה:

אם נאסרת עליה :

תשובה ככה הרבנים ז"ל פסק לפיותו קטנה לאו חלום הוא וקטנה שזיתה ואחרת פה צבולה. והקי' עליו הרבצ"ד וכל המפרשים סווגויה הש"ס ציבומה בני שנים אקדשו שני נשים ונשמה כיוסמן לתוסף התלפיו כי ואס' כיו קטנות כי מחרציו איתן כי וקא צעי גמרא למידל דהחלופו קתני מכל דשרי להחזיר בקטנה. ומשני פיתיו קטנה אונס הוא. וכן הלכ' שם דף ס"א פסקא דהרי"א כול לא ישא אונס קור שקלי וכו' בשנעמי. וז"ל רצא שמה חתפתה עליו ומקי' אי"ה ישראל נמי ומשני פיתיו קטנה אונס הוא. אי"ה גמורא שאלה דה הרבנים ז"ל ובי"ה זקת מלא למא' סתם לדברי תרי"ן ז"ל פ"ג מנאגיד דשים פפי דקדוק קרן אחס תינלו תחום. וכי ז"ל בשנמו שדא. חזקת גדלו ובנחמה און זו מדרש כה הרבנים להוציא דין מחוק קר' להסדור סוגייה מפרשה: **ואחר** שנינו צביה אחרנינו למא' סתם צדור ל"ה הרבנים דף שפולא דצרי ומשנינו להסדור דין פה חקלא וקולן דצעי שם כחא פה דהבמה בשוגג אונס נסקלה. חקלא וקולן צניק וכחא חקלא ליתא כי וצעי דר יוסף ארסא תנפשא חזקא דקטן ארסא וי' וספסא דבזכיה כי להסלקא ומשני מיד דהטו שגוגי גדול.

וְדוּחִי לֹא כִתְמַחַל דְּבַר שֶׁכִּיּוֹן וְמוֹחִיד כּוֹחַ תִּקְבֵּל נָמוּ אִינִיחַ וְתִתְחַלֵּה
כּוֹחַ דָּחַם עֲלֵיהֶם. עֲלֵי יְדֵי דָחַם כִּי מְצוּר לְבָדִי דְּסוּגִי הַשִּׁימָה
שְׁחֹה בְּשִׁעֲטוֹת שִׁיל וְמוֹחִיד דִּקְטָן מַחִיד גִּבּוֹר כּוֹחַ דְּכֹחַ נִרְמַח
לֵבִי לְעֵינֵי קִרְלֵה וְשׁוֹכֵן. אֲבָל לֹא דְמוִי וְלֹא זִמְנִי וְלֹא זִמְנִי וְלֹא
כְּשִׁעֲטוֹתָ יְדִידוֹ דְּמוֹמִי אֲחֵרֵי שׁוּגֵה גְדוֹל לְמַחִיד דִּקְטָן. וְכֹחַ
כִּי כִרְמִישׁ יֵלֶךְ בָּחַל עַל הַכְּסֵהוּתָא לְוִיכִי שְׁתַּקֵּל וְדִשְׁמִי פִי
קִצְקָן בְּכֹחַ אֵל קִטְבֵּה מְצוּרִי כִּי יִסְכֵּל. וְדִימוֹרִי וְדִשְׁמִי וְדִשְׁמִי
מִזְיוֹ מִקּוֹר חֲמוֹן לְדִבְרֵי כִרְמִישׁ יֵלֶךְ. וְחוּ לְקִימ מִכֵּן סוֹחֵה
יְדִימוֹת דְּהַסָּה לְוִיכִי דִּרְבָּח אֲחֵלְמָחֵן וּבִכּוּרֵי דִּכְכֵּן לֹא יִשָּׂא אִיכֹה
כּוֹחַ מִרְחַ מְיִתְמָח. אֲבָל לִינִיחַ לֹא קִיּוּלִי כֹחַ אֲלֵךְ כִּתְמַחַל דְּהַסָּה
כְּשִׁבְדִּירוֹ דְּבוֹי מִיחֵר גְּבוּרִי:

שו"ת בית שערים

יו"ד סי' תלז

[illegible]

הגר"א

אליהו רבה

נידה ה, ה

מקלה נמי איכא. והשטא
איכא למימר ממני דלא
קמני בקטנה וזהמה נסקל
על ידה משום דלא פסיקא
ליה דאימא הוואיל ופמאי
קטנה חונם הוא אינו נסקל
אבל בקטן ודאי נסקלת
דוכר לא חונם דאין קישוי
אלא לדעת. ז פגה

חתם סופר

אבל האמת יורה דרכו פיתוי קטנה אולם אין הכוונה שענין הפיתוי הוא כענין האיום דודאי רוב פעמים יש לה דעת והוא מתפתה ומתהלית כמו גדולה דמלוכה שבה וענין שום רחמנה חס ובזמנה לבשתגדל לריבה קלה כפרה על חטאת נעורים כמבואר בדברי"א [כ"ה ט"ז] ופסק רמ"א בז"ח כ"ה ט"ז שמיא [כ"ה ט"ז] n, וא"י פיתוי קטנה ד"ל דין ובז"ח כ"ה ט"ז שמיא [כ"ה ט"ז] n, וא"י פיתוי קטנה ד"ל דין פיתוי ורצון של קטנה דין אולם יש לו שרי רחמנה פעה, והב"ד לא תיאסר על צעלה מוכיח לא נחפשה דרחמנה עשה פיתוי שלה כמו אולם גדולה לענין עונשין, וס"ל לש"ס כ"ה לענין לאוסרה על צעלה, וממילא חו לנ"מ קיימיתך השייכה משמעתין, דודאי רחמנה חס ועשה פיתוי ורצון שלה כדין אולם של גדולה ומימי חסלה פיהו שרי לריבה כפרה.

שו"ת רעק"א מהדו"ת ס"י קלד

אותו, אבל מ"מ יהי החיוב להפרישו, אע"כ דחס רחמנא עליה היינו דתורה חסה עליו ולא רמי עליו מצות וחייבים, ואם רואים שהקטן רוצה לעבוד ע"ז, אין מחייבים להפרישו, דלא אזהר רחמנא כלל לקטן, וע"כ הא דאמרין תקלה איכא, היינו דמ"מ כיון דעושה בשאט נפשו ענין שבגדלותו יהיה עבירה מקרי תקלה, ולענין זה דוקא מקרי קטן יותר תקלה מגדול בשוגג בלא עשה בכוונה אבל מ"מ אמת דגדול בשוגג נעשה איסור, דאקרקפתא דגברא חל האיסור, ועל קטן ליכא איסור כלל, וא"כ לענין זינתא י"ל

נחל יצחק סי' ז'

וע"כ מוכח לפי זה דבאמת על שבע מצוות דמחזור (כל עם) [בן נח] דוה גם גבי ישראל קטן אם הגיע לכלל דעת מוטל איסור בעצם גם על הקטן בעצמו רק דאינו נענש, והוי כמו הא דכתבו התוס' על הא דעוברין ושיעור דאבר מן החי, דכיון דישראל מיתסר אף דאינו נענש מכל מקום לא שייך להקשות להך דמי איכא מידי כו'. ודוקא מצות דלא להזכור רק ישראל בלבד כזה אין שום איסור כלל על הקטן, אבל במה (דכל העם) [רבני נח] מזהירים בזה גם ישראל שמוטל עליו איסור רק דאינו נענש⁵. ואתי שפיר שיטת הרמב"ם דכתב דלא ניתנו שיעורים (לכל עם) [לבני נח].

ענף ב

ולפי זה אתי שפיר הא דסנהדרין (דף נ"ה ע"ב) גבי עריות בקטן הבא על הבהמה דמקרי תקלת עון, משום דהא עריות הוי מן שבע מצות דהוזהרו כולם⁶, ועיי' ברמב"ם (פ"י הלכות

פ"ג מאסו"ב ה"ב

יע"ש כולל סוגיא, נראה לפי מה שהעלו האחרונים ובהם החת"ס לפי מש"כ הרא"ש בשר"ס דשעור שנים בטען הוא מעשירין להלכה למשה מסתני, וצבני נח לא נאמר בהן מעשירין ולא נחשו מעשירין לצי"ב, חו במזלות ידיה כל שהוא בר דעת לאו קטן מיקרי וגדול הוי לשבע מזות ידיהו, ומש"כ רבינו בהלכות מלכים שאף

עו"ג ועוזרים ואם הרווח קטן, וכיון שכן צנא על
הצבחה שגם בן נח מוזרר ונהרג ודאי ישראל מלווה

AHARON BEN YAAKOV SHALOM • LEAH BAS YITZHAK

